

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 4. Quænam objecta intellectionis humanæ realiter sint distincta
inter se.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

id, quod compositum est ex pluribus partibus, & partem vocamus id, quod cum alio quopiam à se distincto constituit quoquo modo, siue componit totum. Vnde, dum de aliquâ huiusmodi partium sermonem habemus, vt in præsentî, eamque dicimus inadæquatè distingui à toto, manifestissimum est, hoc stare non posse, quin talis pars à residuo, cum quo ea totum componit aliquo modo distincta sit; alioquin cum non sit distincta à se ipsâ, à nullâ parte totius, atque adeo neque ab ipso toto esset distincta, contra suppositionem: sed non est distincta à tali residuo distinctione tantum inadæquatâ, prout intendimus; aliud enim genus distinctionis, quod ad rem attinet, non est possibile, vt constat. Quod autem non sit distincta à tali residuo distinctione tantum inadæquatâ inde monstratur: quia residuum dicimus id, quod integrè est extra partem assumptam, & vltra, vel præter illam integram superest signandum, seu recensendum intra totum, à quo proinde pars neque, vt includens ab inclusio, neque, vt inclusum ab includente distinguitur, prout opus erat, vt ab illo distinctione tantum inadæquatâ distingueretur; siquidem aliud non est genus distinctionis inadæquatæ, vt constat. Stat igitur, partem inadæquatè distinctam à toto distinctione scilicet inclusi ab includente non posse non adæquatè distinctam esse ab aliâ residuâ comparte cum quâ componit totum. Quod erat ostendendum.

54 Ex hac propositione veniet probandum infra suo loco, continuum ex partibus in infinitum diuisibilibus physicè, ex indiuisibilibusque infinitis physicè illas copulantibus constare non posse: quia collectio omnium omnino indiuisibilium continui esset pars eius ab eo inadæquatè distincta, & non distincta adæquatè à residuo eiusdem continui, vtpote, quod in datâ hypothesi essentialiter debet includere in suo conceptu aliqua indiuisibilia copulantia suas partes; alioquin vltimò diuisum contra suam essentiam conciperetur, vnde etiam patet; transcendentiam alicuius prædicati in omnes partes alicuius totius per physicam inclusionem in illis impossibilem esse.

55 Deinde ex hac propositione veniet probandum infra suo loco, transcendentiam metaphysicam alicuius prædicati in omnes partes; siue formalitates alicuius totius metaphysici per inclusionem metaphysicam etiam esse impossibilem. Vide dicenda infra disp. 17. quest. 20.

Propositio 16.

56 Quæ realiter idem sunt, mutuò inter se quoad omne genus essendi realiter connexa sunt.

Nam alioquin alterum posset esse realiter sine altero alicubi, id est, in aliquo tempore, loco, subiecto, statu, aut quouis alio tertio, contra proposit. 11.

57 Cum quo stat; aliquas esse formalitates, quæ ex suo conceptu præciso formaliter non sunt connexæ cum aliis, cum quibus realiter sunt idem; nempe illæ omnes, quæ formaliter, siue logicè in aliis rebus reperiuntur. E. g. animalitas hominis ex suo conceptu animalitatis præciso non est connexa cum rationalitate; siquidem conceptus animalitatis etiam reperitur in bruto; similiterque censendum est de cæteris omnibus, quæ in vnum conceptum vniuersalem coeunt convenientem per

identitatem pluribus rebus; illæ enim cum singulis differentis huiusmodi rerum ex suo conceptu præciso formaliter connexæ non sunt, tametsi cum illis sint identificate realiter. Quomodo autem formalitas vniuersalis eadem formaliter, siue logicè in singulis rebus, quibus realiter conuenit reperitur, ex dicendis *disputatione* 17. constabit.

Vnde obiter collige pro dicendis tum in eâ *disputatione* 17. tum etiam alibi: quoties aliqua formalitas ex suo conceptu præciso cum altera connexa est, primam magis vniuersalem, quam secundam ex tali conceptu esse non posse; aliàs posset sine illâ in aliis rebus reperiri; atque ita non esse connexa cum illâ, contra suppositionem. De quo ibi plura.

Propositio 17.

Quoties aliquis conceptus obiectiuus re verâ est possibilis, vel impossibilis, vel contingens, vel necessarius nequit non esse tale, similiter quidquid cum illo re ipsâ est identificatum.

Est clarum. Nam alioquin vnum sine altero secum re ipsâ identificato alicubi esse posset, contra proposit. 11. vt cuique consideranti conspicuum fiet. Dico autem *re verâ*: quia bene potest aliqua formalitas ex suo conceptu præciso possibilis, aut contingens esse, esto sit identificata re ipsâ cum aliâ, vel re verâ, vel ex suo conceptu præciso impossibili, aut necessariâ. Impossibilis verò, aut necessariâ ex suo conceptu præciso nulla formalitas esse potest, quæ re ipsâ sit identificata cum aliâ re verâ possibili, aut contingente; bene tamen, quæ sit re ipsâ identificata cum aliâ possibili, aut contingente ex suo conceptu præciso. Quæ omnia consentaneè ad dicta nuper *propositionem* 16. quisque faciliè intelliget. Sufficiantque hæc in præsentî.

QVÆSTIO IV.

Quenam obiecta intellectus humani realiter sint distincta inter se?

Certum est primo ex *propositione* 5. *quest.* 3. 60 ea cuncta realiter esse inter se distincta, quæ aut tempore, aut loco, aut subiecto realiter separabilia sunt inter se. Secundo est certum ex *propositione* 6. *eiusdem quest.* ea quoque inter se distingui realiter, quæ realem inter se dependentiam habent causalitatis seu originis. Tertio ex *proposit.* 7. *eiusdem quest.* pro certo etiam habendum est, possibilia esse aliqua extrema, quæ neque sint vllomodo realiter separabilia, vtpote mutuò, & omnimodis connexa inter se metaphysica connexionem, neque vllam realem dependentiam aut causalitatis, aut originis inter se habeant, & tamen inter se realiter distincta sint. An autem aliqua huiusce generis extrema dentur de facto in rebus creatis, non est hoc loco disquirendum. Solum potest opportunè pro dicendis in sequentibus in præsentî disquiri: an aliqua attributa diuina eiusmodi sint tum inter se, tum cum essentia Dei comparata. Quare ad hæc reuocanda venit questio proposita.

Pro cuius resolutione suppono primo. Quodcumque de Deo verificatur prædicatum, attributum Dei

Disp. XIII. De identit. & dist. rer. Quæst. IV. 315

Dei dici in præsent. Cum enim omne prædicatum subiecto, de quo prædicatur, dicatur attribui, non abique iure factum est, ut omne prædicatum Dei attributum eius dicatur, latè hoc vocabulo usurpato.

62 Suppono secundò prædicata, seu attributa Dei ita vniuersè sumpta nonnullis, quod rem attinet, diuidi posse diuisionibus. Primò enim diuidenda veniunt in attributa communia, & attributa personalia. Cum enim Deus ita sit vnus in essentia, ut sit trinus in personis, prout docet fides, & latè traditur à Theologis in *Tract. de Trinit.* prædicata, quæ aut vni, aut duabus tantum personis prout talibus conueniunt, attributa personalia dicuntur, ut sunt personalitates, relationes, origines, notiones &c. Quæ verò toti Trinitati conueniunt, communia attributa appellantur; Vt sunt eternitas, immensitas, bonitas, sapientia, omnipotentia &c. Deinde attributa Dei solent diuidi in attributa negatiua, quæ negationem aliquam præ se ferunt; ut sunt immortalitas, impassibilitas, infinitudo, immutabilitas, incomprehensibilitas, & similia: & positiua, quæ nullam præ se ferunt negationem: Vt sunt eternitas, bonitas, sapientia, omnipotentia, iustitia, & cætera huiusmodi. Præterea diuina attributa sic latè viurpata in necessaria, & contingentia diuidi possunt. Contingentia sunt actus Dei liberi prout liberi, seu cognitionis, seu volitionis. Tum ea omnia prædicata diuina, quæ ab aliquo contingente desumuntur extrinsecè, aut per illud quoquomodo complentur, vt esse Creatorem, Gubernatorem, Dominum, Remuneratorem, &c. Necessaria autem sunt reliqua ab istis omnia Dei prædicata. Denique attributa Dei possunt diuidi in ea, quæ omnino sunt intrinseca Deo, vt bonitas, intellectus, voluntas, omnipotentia &c. & in ea, quæ per aliquid extrinsecum aliqua ratione complentur in suo conceptu, vt dominium, gubernatio, remuneratio, & similia. Porro attributa diuina, quæcumque demum illa sint, tum in concreto, tum in abstracto concipi à nobis, atque significari solent: in concreto quidem vt per hæc nomina. *Sapientia, iustus, bonus, omnipotens, creator, Dominus* &c. In abstracto verò vt per hæc. *Sapientia, iustitia, bonitas, omnipotentia, creatio, dominium, &c.* iuxta doctrinam concretorum, & abstractorum traditam *disp. 2. quæst. 4. sect. 3.*

63 His positis in præsent. 9. vt certum præterea apud omnes statuendum est ea attributa diuina, quæ per aliquid extrinsecum Deo quoquo modo constituuntur, siue complentur in suo conceptu, quoad tale extrinsecum realiter esse distincta ab essentia Dei: quia essentia Dei non potest esse idem realiter cum aliquo, quod est realiter extra ipsam. Erunt quoque talia attributa realiter quoad talia extrinseca distincta inter se, quoties extrinseca ipsa realiter inter se distincta fuerint, vt notum est. Deinde etiam est statuendum tanquam certum secundum fidem ex materia de Trinit. Personas diuinas Patris, Filij, & Spiritus Sancti, atque adeo etiam earum personalitates, & origines realiter esse distinctas inter se. Quibus statutis, quod superest examinandum est, an attributa communia intrinseca Deo vel inter se, vel ab essentia diuina realiter distincta sint. Tum an personæ, seu personalitates diuina, quæ sub nominibus attributorum personalium veniunt intelligendæ, quemadmodum inter se, ita etiam ab essentia distinguantur realiter?

64 Qualiteris quidam apud Nyphum *lib. 12. Metaph. disp. 3. cap. 3.* distinctionem realem posuit in *Pharus Scient. Tom.*

ter attributa Dei & essentiam, atque etiam inter ipsa attributa comparata inter se. Inter personalitates verò, & essentiam realem distinctionem statuiebant ex hæreticis, qui in tertia secta Seneritarum dicti sunt Theodosiani & Angelitæ, & Damianistæ, vt refert Nicephorus *lib. 18. Historia Ecclesiastica cap. 24. ante med.* Ex Catholicis autem quidam electricus in Francia, vt refert Anselmus *lib. de Incarnatione verbi cap. 1. & 3.* post ipsum Gilbertus Porretanus Pictauiensis Episcopus. Qui inter diuinas personalitates, & essentiam distinctionem realem ponebat, aut qualis est inter rem & re, vt aliqui putant; aut qualis est inter rem & modum, vt opinantur alij. Nec desunt, qui existimauerint eam distinctionem etiam similem inter essentiam, & attributa communia intrinseca Deo, interque attributa ipsa adduxisse. Tamen hoc plerique negent. De quo videri possunt Otto Frisingensi. Episcopus *lib. 1. de gestis Frederici Imperatoris cap. 57. & 56.* vt habetur *rom. 3. Conciliorum part. 2. Pro Concilio Remensi sub Eugenio. 111. & Matthæus Paris. in historia Anglicana anno 1119. relatus eodem rom. 3. Concil. pro eodem Concilio sub Calixto. 11. Necnon S. Th. 1. part. 9. 28. art. 2. & ibi eius expositores. Possimam Valsequez *disp. 116. cap. 2. & disp. 120. cap. 1. & 2. & Ruiz tom. de Trinit. disp. 11. sec. 1.* Qui diligenter examinant Gilberti errorem. Cui insuper consentire videtur Hugo Aetherianus *tom. 9. Biblioth. lib. 3. de hæresibus, quas Græci in Latinos deuolunt. cap. 2. sub finem.* Imo & Durandus, vt aliqui censent, re ipsa videtur consentire, deum in 1. *disp. 5. q. 1. & disp. 33. q. 1. & disp. 34. q. 2. & in 3. disp. 1. q. 2.* inter essentiam, & relationes diuinas realem distinctionem concedit, qualis est inter rem & modum. Tamen dicat cum eiusmodi distinctione componi identitatem, qua essentia, & relationes diuina simpliciter, & absolute sunt idem. Cum Gilberto præterea putarunt aliqui sensisse Abbatem Ioachimum. Re tamen vera absurdior huius error fuit, vt constat ex cap. *Damianus, de summa Trinit. & fide Catholica.* Vbi libellus Ioachimi expresse damnatur. *Quia. Quamuis concedat, quod Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus sunt vna essentia, vna substantia, vnaque natura: verum unitatem huiusmodi non veram & propriam, sed quasi collectiuam, & quasi similitudinariam esse fateatur: quemadmodum dicuntur multi homines vnus populus, & multi fideles vna ecclesia.* Verba sunt textus.*

Reliqui verò Catholici in sequentibus quæstionibus referendi vniuersim vno ore asseuerant, neque inter attributa communia intrinseca Deo, aut inter se, aut cum essentia comparata: nec inter personalitates & essentiam, vllam omnino distinctionem simpliciter & absolute realem aut modalem esse. Tamen multi distinctionem aliquam ante omnem intellectus operationem, siue ex natura rei formalem, siue virtutalem dumtaxat inter prædicta extrema admittant. Vt ex dicendis in progressu constabit.

Propositio 1.

Omnia attributa intrinseca Deo tam personalia, quam communia omnino sunt idem realiter cum essentia diuina, atque adeo nulla prorsus distinctione reali distinguuntur ab illa.

Hæc propositio, vt sonat, de fide est. Constat enim in primis ex Concilio Florentino *sess. 17. 18. & 19.* Vbi Latini, & Græci disputatores frequen-

D d 2 ter,

ter, & vnanimiter adstruunt realem identitatem inter personam & substantiam siue naturam Dei: admittentes solum inter illas distinctionem rationis. vnde dicta sess. 18. post medium sic habetur. *Diuina substantia & persona re quidem sunt idem: secundum autem modum intellectus nostrae differre videntur: sess. etiam 17. pariter dictum fuerat de eadem substantia & persona. Handquaquam tamen putare debemus, ut re differant; quandoquidem sola ratione, aut intelligentia differre creduntur. Et sess. 25. col. 5. in quadam confessione fidei, quae à Latinis ad Græcos missa est, sic dicitur. Porro autem, ne identitatem, coniunctionemque diuina substantia distribuere, ac ipsam realem substantiam re, non autem sola ratione ab hypostasis, & personis differre credere videamur &c.*

67 Secundo constat ex Concilio Remensi coacto contra Gilbertum Porretanum sub Eugenio 111. cuius acta refert ad verbum Vasquez 1. p. disp. 120. cap. 2. Patres enim illius Concilij, è quorum numero fuit S. Bernardus, vt etiam ex eiusdem *serm. 80. in Cant.* constat, ita decernunt. *Credimus, & confitemur simplicem naturam diuinitatis esse Deum: & mox: Credimus non nisi ea sapientia, quae est ipse Deus, sapientem esse &c.* Et statim. *Credimus, & confitemur solum Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum aeternum esse, neque aliquas omnino res, siue relationes, siue proprietates, siue singularitates, vel unitates dicantur, vel alia huiusmodi adesse Deo, quae sint ab aeterno, & non sint Deus.* Quamquam enim decreta huius Concilij non fuerint confirmata ab Eugenio, quibusdam de causis, quas refert Vasquez, eximia nihilominus auctoritatis sunt. Praesertim cum Eugenius ipse, quod maxime in illis contra Gilbertum intendebatur, nempe nullam realem distinctionem interuenire in Deo inter personam & naturam, expressè postea cum toto Concilio definiit in hunc modum, vt scribit Otto citatus supra in dicto c. 57. *Ne aliquaratio inter naturam, & personam diuideret: neue Deus diuina essentia diceretur ex sensu ablatum tantum, sed etiam nominatum, hoc est ne solum dicatur. Pater deitate est Deus, sed est ipsa Deitas: vbi planè damnatur expositio illa Gilberti Pater est sapientia: id est, sapientem. Volebat enim Patrem per sapientiam esse sapientem, non verò esse ipsam sapientiam.*

68 Tertiò constat ex Concilio Lateran. prout habetur in caput. Firmiter, & cap. damnamus de *summa Trinit. & fide Catholica.* Vbi definitur omnino simplicem esse diuinam substantiam. Tum in Deo solummodo esse Trinitatem, non quaternitatem: *Quia inquit, quilibet trium personarum est illa res, videlicet substantia, essentia, seu natura diuina.* Et infra. *Id quod est Pater est Filius, & Spiritus sanctus idem omnino: & iterum. Substantia Patris omnino simplex est.* Et rursus. *Eadem res est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus.* Huc spectat consensus communis Patrum relegantium à Deo numerum præter Trinitatem personarum, eumque vnissimum prædicantium, iuxta illud Ioan. 10. *Ego & Pater vnus sumus.*

69 Quartò constat ex communi modo loquendi Scripturae, Conciliorum, & Patrum, quo diuina attributa abstractè sumpta prædicantur de Deo, iuxta illud Ioan. 14. *Ego sum via, veritas, & vita & similia qualiter verè prædicari non possent, si à Dei essentia realiter distincta essent, vt constat.*

70 Quinto constat ex vniformi Patrum consensu eandem veritatem vno ore contestantium. S. Dionys. c. 2. de diuinis nomin. & cap. 13. ait. *Vnus Deus est, quia omnia vnicè est secundum vnicam eminentiam*

unitatis. Nyssen. lib. ad Ablauium in fine. *Omniem circa essentiam diuersitatem reiciit diuina, simplex, & variationis inscisa natura.* August. lib. 8. de Ciuit. Dei c. 6. post multa ad remita concludit. *Sed quod est illi vivere, intelligere, beatum esse, hoc est illi esse: & lib. 7. de Trinit. cap. 1. ait. Eadem eius magnitudo, quae virtus, & eadem essentia, quae magnitudo. Et rursus. Quia in illa simplicitate non est aliud sapere, quam esse, eadem ibi sapientia est, quae essentia & cap. 6. Neque in hac Trinitate cum dicimus Personam Patris, aliud dicimus, quam substantiam Patris. Et lib. 15. cap. 5. & 6. Non est, inquit, aliud sapientia eius, aliud essentia, cui hoc est esse, quod sapientem esse. Similia repetit sapientissimè multis in locis, praesertim in libris de Trinit. Basil. Epist. 80. Quaecumque nomina diuina protuleris, vnus est perpetuo, quod significatur. Gregorius lib. 10. Moral. cap. 20. ait. *Deus hoc est, quod habet, aternitatem quippe habet, sed ipse est aternitas, lucem habet, sed lux sua ipse est, non est ergo in eo aliud esse, & aliud habere.* Anselm. in Monol. cap. 48. sub finem loquens de Patre, & Filio dicit. *Quoniam virique non est aliud habere essentiam, quam essentiam esse: sicut habet alter alterius essentiam, ita est alter alterius essentia.* S. Bernard. dicto *serm. 80. in Cant.* propius ad medium, quam ad principium loquens de essentia diuina ait. *Quod habet, est, & quod est, semper, & vno modo est: in ea, & multa in vnus, & diuersa in idem rediguntur.* Et lib. 5. de consider. ad Eugen. circa medium. *Personarum proprietates non aliud quam personas, ipsasque non aliud, quam vnus Deus, vnā diuinam naturam fides catholica confitemur.* Boeth. lib. de Trinit. in fine. *Hoc verè vnus, in quo nullus est numerus, nullum in eo aliud præter id, quod est.**

Et vniuersi alij plurimi, qui summam simplicitatem Dei prædicantes frequenter colligunt ex illa omnia omnino, quae sunt in Deo, esse ipsum Deum. Ita argumentantur Cyril. Alex. lib. 1. *Tresau.* cap. 8. & lib. 3. cap. 4. & lib. 6. cap. 3. & lib. 11. cap. vnico, & lib. 14. cap. 3. & lib. 1. in Ioan. cap. 8. & 9. Athanas. apud Cyprian. *siot. deced. 4. cap. 8.* Nyssen. orat. catech. capite 1. Iustin. 9. 144. ad Oriodoxos. Irenaeus lib. 2. cap. 48. Damasc. lib. 1. fidei, cap. 12. & 13. Gregor. lib. 16. Moral. cap. 20. & lib. 18. cap. 27. Ildor. lib. 7. Etymolog. cap. 1. & lib. 1. sentent. capite 1. Anselm. in Monol. capite 14. 16. & 56. Ricard. Victor. lib. 1. de Trin. capite 13. 17. 23. & 24. & lib. 2. capite 17. & 18. & alij apud Ruiz disp. 11. de Trinit. sec. 5. Itaque omnes in eo insistant, quod non sit aliud Deus, & aliud, quod est in Deo, siue quod habet Deus. Vnde Bernard. lib. 5. de Consider. ad Eugen. prope medium, ex diuina simplicitate Gilbertum redarguit dicens inter alia. *Nisi omnia vnus in Deo, & cum Deo consideres habebis multiplicem Deum & Idid. lib. 5. de summo bono cap. 1. ait Deum idcirco simplicem esse, quia non est aliud ipse, est aliud, quod in ipso est.* De quo alibi plura, vbi de diuina simplicitate.

Accedunt Patres, qui vt nuper dicebam, singula attributa diuina, tum de singulis inuicem, tum de Deo, aut de eius essentia prædicant in abstracto per verbum substantiuum est realem identitatem significans. Iacobus Apostolus apud Clementem lib. 8. Apostolicarum constitutionum capite 12. Nazianz. orat. 37. quae est 5. de Theol. in fine, & orat. 13. quae est 2. de pace, n. 24. & orat. 39. in sancta lumina prope med. Athanas. dial. 1. de Trinit. contra Arianismum inter medium & finem, & dial. 2. prope finem. Basil. lib. 15. de fide prope med. & lib. vnico. de Spiritu

Disp. XIII. De identit. & dist. rer. Quæst. IV. 317

*Spiritu Sancto cap. 8. 18. & 19. & lib. 1. & 2. contra Eunomium. Damasc. lib. 1. fidei capite 11. & 18. Hilar. liber 9. de Trinitate. Fulg. de fide ad Petrum capite 2. circa finem. Prosper. aduersus Collatorem cap. 27. Boet. in lib. An Pater, &c. Ricard. victor. lib. 5. de Trinit. cap. 16. & lib. 2. cap. 21. & 22. Denique August. lib. 6. de Trinit. cap. 7. ut verba reliquorum omittam, sic habet. Eadem magnitudo eius est, quæ sapientia, & eadem bonitas, quæ sapientia, & magnitudo; & eadem veritas, quæ illa omnia. Et serm. 38. de tempore col. 3. Trinitas, inquit, unus est Deus solus, bonus, magnus, æternus, omnipotens, ipse sibi unitas, Deitas, magnitudo, bonitas, omnipotentia, & quidquid ad se substantialiter dicitur. Postremò Bernar. dicto serm. 80. in cant. prope finem expositionem quam adhibebat Gilbertus illi propositioni *Pater est veritas*, dicendo scilicet, id est *Pater est verus* damnatam fuisse commemorat, tanquam perueriam à Patribus Concilij Rhemensis, & ab Eugenio 11. statuitque, tanquam certum dogma catholicorum hanc propositionem esse veram & propriam. *Pater est veritas, Filius est veritas* (apud Ruiz *suprà* sec. 6.)*

Id ipsum sibi volunt Patres, dum vniuersaliter decernunt, nihil in Deo reperiri per modum accidentis, seu qualitatis, sed omnia de eo dici in quid, & per summam identitatem. Ita August. libro 5. de Trin. cap. 4. & 5. & lib. 6. cap. 17. & lib. 7. capite 1. 2. & 5. & lib. 15. capite 5. & alijs sæpe. Anselm. in Monol. cap. 15. & 16. & lib. de Incarnat. Verbi capite 4. Ildor. libro. 7. originum capite 1. post medium. Leo 1. epist. decret. 93. ad Thiribum capite. 1. Cyrill. Alex. lib. 7. Theof. capite 4. Bern. *suprà*, & in. de diligendo Deo circa finem. Rupert. lib. 1. in Exod. capite. 14. post medium, & alij, quos refert, & sequitur Cyprianus *de decal. 9. capite 8.* apud quem *decal. 10. capite 1. initio.* Magnus Athanas. blasphemum vocat, qui existimat Deum esse compositum, ut quod ex substantia, & accidente compositum est, apud Falol. 1. part. quæst. 4. art. 2. a num. 29. vsque ad 35. & numero 91. Quibus insuper adiungendi sunt Patres, qui vniuersaliter etiam statuerunt, sed præsertim dum loquuntur de attributis communibus, in Deo non esse aliud & aliud. Quorum nonnulla testimonia question. sequente producemus. Videatur Ruiz *rom. de Trinit. disputatione 39.* Nec solum Patres, sed Etnnici insuper Philosophi stant pro eadem veritate, Atistoteles libro. 12. *Metaph. text. 39.* Anueres *ibid.* Parmenides, Epicetus, Plotinus apud Engubinum lib. 6. de *perren. Philos. capite 10. & alij.*

Ratione etiam potest prætere. probari propositio, primo: quia maior perfectio est, cæteris paribus, simplicitas, quam compositio, ut est per se notum, & Patribus commemoratis enixe simplicitatem diuinam commendantibus, & defendentibus satis superque est exploratum. Audi Bern. lib. 5. de *confid. ad Engen. circummedium*, arguentem tacito nomine contra Gilbertum. *Mihi vero, inquit, non deest quod cogitem melius eiusmodi Deo tuo. Queris quid? Mera simplicitas, vero iudicio natura simplex multiplici antefertur.* Ergo quoduis genus compositionis procul à Deo est relegandum, cui summa in omnibus perfectio debet attribui. Sed si attributa diuina realiter à diuina essentia distincta essent, non posset non Deus pati re ipsa aliquod genus compositionis. Ergo. Nec valet, quod aliqui dicunt ad rationem compositionis non sufficere, quod duo distincta coniungantur in vnum, nisi alterum se habeat ut actus, alterum ut potentia: primò, quia huiusmodi com-

Pharus Scient. Tom. I.

positionis nomenclatura ad rem præsentem nihil interest. Appella compositum, quod volueris, id semper remanet certum. Quod ex coniunctione plurium coalescat, imperfectionem præ se ferre simplicitati oppositam. Et in propositio esse Deum, Patrem, Filium, Spiritum Sanctum, sapientem, iustum, omnipotentem, & cætera huiusmodi per simplicitatem suam indiuisibilemque substantiam, quis dubitet esse perfectius, quam esse talem, per attributa substantiæ suæ realiter superaddita? Secundo: quia cum omnia, aut pleraque saltem attributa diuina actus quidam sint ex suo conceptu siue primi, siue secundi, iuxta doctrinam vniuersalem actuum traditam *disp. 8.* si illa realiter essentia diuinæ succrescerent, non posset non Deus, quam ipsi dicunt, strictam compositionem ex actu, & potentia subire.

Vnde secunda pro statuta propositione nascitur ratio. Nam si attributa aliqua intrinseca Deo seu communia, seu personalia realiter à Dei essentia distincta essent, non esset Deus actus purissimus ex pers omnis generis potentialitatis per aliud quidpiam perfectibilis, ut illum Theologia prædicat: nequirit enim non esse realiter perfectibilis per talia attributa, tanquam per perfectiones ei accrescentes. Quo rursus fieret, ut fuisset vera, & realia accidentia intrinseca, quod etiam præ se fert imperfectionem limitatorum entium propriam, ut vniuersimter sentiunt Patres.

Tertio. Aut attributa intrinseca Deo realiter distincta ab essentia essent aliquid superius essentia, aut essent aliquid æquale, aut aliquid inferius: Primum dici non potest: quia nihil potest esse superius diuina natura, ut per se patet. Sed nec secundum: quia darentur plures essentia diuinæ, atque adeo plures diuinitates, & plures Dij. Constat enim nihil posse esse æquale diuinitati realiter, quod realiter non sit diuinitas. Si autem dicatur tertium, non leuius sequitur absurdum, nempe Deum per quid creatum fore sapientem, iustum, Patrem, Filium, &c. quia nequit non esse creatura, quod Deo inferius est realiter. Hoc argumento utitur Bernardus *serm. 80. sæpe citato contra Gilbertum.* Adde si relationes ab essentia distinguerentur realiter, nihil fore in Trinitate mirabile, quod in entibus creatis non esset possibile reperiri, contra omnium Patrum, Catholicorumq; consensum, ut bene argumentatur ipse Bern. lib. 5. de *considerat. ad Engen. paulo post medium* dicens. *Substantia una est, persona tres sunt. Quid mirum, quid vel obscurum in hoc, si persona seorsum à substantia cogitentur?*

Hinc quarta consequitur ratio, quia personalitates distinctæ ab essentia non possent non esse ab essentia productæ quo plures duabus productiones essent in Trinitate adstruendæ. Paterque non esset prorsus ingenitus, siue improductus, aliæque huiusmodi contra fidem absurda sequerentur.

Quinta ratio desumi potest ex infinitate diuina. Ens namque infinitum per essentiam in omni perfectionum genere non potest non sibi identificare omnem perfectionem carente imperfectione, qualia sunt omnia attributa intrinseca Deo. Mitto modo rationes alias tum naturales, tum theologicas, quæ suo loco pro diuina simplicitate sunt proferendæ. Vbi ad rem plura prætere, quæ tangemus etiam *q. seq. contra Scotistas.*

Propositio 2.

Quæcumque realiter sunt idem cum essentia diuina, etiam, sunt idem realiter inter se, exceptis

D d 3

attribu

attributis Dei personalibus, seu relationibus, quæ realiter inter se opposita, atque adeo distincta sunt.

Hæc propositio non minus est certa secundum fidem, quam præcedens. Eam enim æquè probant pleraque eorum, quæ adduximus pro præcedente, ut perpendenti clarè innotescet, adeo ut in eis applicandis modo non opus sit morari.

80 Ex quibus manifestè colligitur apertè errare contra fidem, quicumque inter essentiam, & attributa trinleca Deo seu communia, seu personalia, aut inter attributa ipsa communia aliquod genus distinctionis realis ponit, ratione cuius cum veritate dici possit vnum non esse aliud, siue hoc non esse illud à parte rei: cuiusmodi est, quævis distinctio re ipsa faciens aliud & aliud, seu, quod in idem recidit faciens, quod vnum extremorum, inter quæ datur, non sit illud, siue extrema sint omnino inconnexa, siue sint inter se connexa aut mutuo, aut non mutuo, quouis genere connexionis iuxta dispositionem distinctionum realium traditam supra q. 2. Etenim cum Concilia & Patres expressè decernant attributa, de quibus agimus, realiter esse ipsam substantiam Dei, siue non esse aliud, imò esse idem omnino cum illa, qui dicit huiusmodi attributa à parte rei ita distinguere à tali substantia, ut verè non sint illa, siue ut sint aliud ab illa, siue ut non sint idem omnino cum illa, expressè & directè Conciliis, & Patribus cōtradicit. Tum extrema, quæ ita se habent, ut vnum reuera non sit aliud, eo ipso reuera non sunt idem: quia nihilo differunt vnum extremum non esse aliud, & vnum extremum non esse idem cum alio. Ergo quævis distinctio faciens ut attributa diuina non sint à parte rei essentia diuina, eo ipso facit, ut non sint idem cum illa: & consequenter destruit identitatem, quam Concilia, & Patres tantopere moluntur, ac c. nantur adstruere.

81 Ut hinc appareat, quam fæde errauerint Recentiores quidam huius ætatis, qui rati idoneam se distinctionis Scoticæ explicationem adinuenisse, non maiorem identitatem ponebant inter formalitates entium tum creatorum, tum etiam increati, quam inter duas entitates, quas Deus crearet mutuo connexas inter se metaphysicè, atque adeo mutuo inseparabiles, quarum neutra ab altera dependeret dependentia causalitatis. Quas nihilominus aliena, & prorsus extranea vocum usurpatione realiter identificatas esse dicebant, distinctasque solum formaliter ex natura rei, ut loquuntur Scotistæ. Cum tamen sola inseparabilitas mutua extremorum cum independentia mutua causalitatis, ne minimam quidem tribuat ipsis extremis identitatem, quandoquidem simpliciter, omnimodisque potest vnum à parte rei non esse aliud, atque adeo nullam prorsus identitatem habens cum illo, quantumvis ea inuicem sint inseparabilia, inuicemque independentia secundum originem, ut ex terminis ipsis, & ex superius quæst. 3. proposit. 7. dictis satis apparet. Porro errare apertè contra fidem, qui dicit personalitatem & essentiam diuinam, ita ex natura rei inter se distinguere, ut nihil aliud identitatis habeant, quam esse vicissim inseparabiles, & independentes secundum originem, vel ex eo manifestè conuincitur, quod Gilbertus Porretanus & alij hæretici damnati in hac parte ab Ecclesia ipsissimam hanc distinctionem, & non maiorem ponebant inter personalitatem, & essentiam: neque enim vnquam illi somniarunt esse illas, aut separabiles inter se, aut alteram ab altera dependere secundum originem. Quam autem longè ab istâ audaci potius

quam sapiente cogitatione sententia legitima Scotistarum distet, ex dicendis quæst. 1. sequentibus. compertum fiet.

Vnde tandem colligitur, quæ censura digna sit 82 sententia Durandi, si ipse, ut videtur, talem distinctionem inter essentiam, & relationem, ut inter rem, & modum ponit, qualis cum verè earum identitate citra dubium non possit componi reuera, quidquid sit de modo loquendi eius.

Restabat hic argumenta diluere, quæ contra 83 dogmata stabilita solent opponi. Verum quia eorum solutio dependet ex dicendis, & suam habet controuersiam opportuniùs exhibebitur infra quæst. 7.

QVÆSTIO V.

Utrum formalitates eiusdem entis siue increati, siue creati realiter identificate formaliter ex natura rei sint, aut esse possint distinctæ ante omnem suam intellectum, atque adeo independentes ab illa?

Scot. in 1. dist. 2. quæst. 7. §. sed hic, ut se à difficultate expediret, quam arcanum & inscrutabile sanctissimæ Trinitatis mysterium apud virores præ se fert quandam distinctionem mediam excogitauit inter essentiam diuinam, & relationes, quæ neque rationis est, neque realis absolute, eamque non assertiuit, sed quasi disputandi gratia proposuit. En eius verba. *Dico sine assertione, & præiudicio sententia melioris, quod ratio, qua formaliter suppositum est incommunicabile, & ratio essentia, ut essentia habent aliquam distinctionem præcedentem omnem actum intellectus creati.* Et quamvis paulo infra Scot. hanc distinctionem appellet distinctionem virtualem, his tamen appellationibus nihil priori asserto derogat, ait enim. *Possè hanc distinctionem appellari rationis, sumpti ratione pro quiditate, & definitione, non verò pro differentia, seu distinctione formata ab intellectu.* Tum virtualem vocat, non quod verè distinctio non sit actualis formalis apud ipsum; sed quod id virtute præstet, quod præstat distinctio absolute realis, qualis reperitur inter duas quaslibet res. Subdit enim statim Scot. *Breuius igitur dico omitiendo verba illa de distinctione rationis, & de distinctione virtuali, &c. Dico quod in essentia diuina ante actum intellectus est entitas A, & est entitas B, & hæc non est formaliter illa, ita quod intellectus paternus considerans A, & considerans B habet ex natura rei, unde ista compositio sit vera, A non est formaliter B, & non præcisè ex aliquo actu intellectus.* In qua sententia perfluit Scot. aliis in locis suorum operum, sed nominatim in 1. etiam dist. 8. q. 3. ita habet. *Ad quæstionem respondeo, & dico, quod inter perfectiōnes essentielles non est tantum differentia rationis, hoc est diuersorum modorum concipiendi idem obiectum formale, &c. Est ergo ibi distinctio tertia præcedens intellectum omni modo, & est ista; quod sapientia est in re ex natura rei, & bonitas est in re ex natura rei; sapientia autem in re formaliter non est bonitas in re.*

Hæc retulerim, ut clarè constet distinctionem 85 Scoticam non esse eandem cum distinctione Thomistica rationis ratiocinatæ, aut cum virtuali, vel purè eminentiali, quam plures alij admittunt, de qua